

Perspectiefnota 2019: Bijdrage ChristenUnie Almelo

27 juni 2019

In Almelo gebeurt veel goeds. De zeer recente Burgerpeiling Almelo 2019 (www.waarstaatjegemeente.nl) geeft aan dat 23% van onze inwoners (heel) veel **vertrouwen** heeft in de gemeente. Er is nog werk te doen –voor gemeentes in de vergelijkbare welzijnsklasse is dit percentage immers 31%– maar enkele jaren was dit percentage voor Almelo slechts 12,8%. We zien een continue stijgende lijn. Volgens Kennispunt Twente zijn veel inwoners positief over de ontwikkeling van de Almeloze binnenstad en Tubantia kopt dat ‘Almelo gaat als een trein’ waar het gaat om de enorme groei aan bedrijfspanden, in het bijzonder op het XL Park.

Ook is de ‘Zwarte Nul’ bereikt of binnen handbereik. Volgens de Jaarverantwoording 2018 hebben we immers een positief eigen vermogen en een positief weerstandsvermogen van 0,3. Tegelijkertijd zegt de voorjaarsrapportage dat we 2019 gaan afsluiten met een tekort van €7,1 miljoen. Daarmee is de positieve algemene reserve alweer weggesmolten. Deze Perspectiefnota schetst vervolgens dat we 2020 beginnen met een tekort van maar liefst €4,7 miljoen. Hoe gaan we dit oplossen? Een derde maatregelenplan? De OZB omhoog? Subsidies korten? Feit blijft dat de 56 miljoen die Almelo de afgelopen jaren heeft moeten afboeken op bouwgrond, geld waar we enkel op papier over beschikten maar dat desalniettemin vrolijk is uitgegeven, dat dit negatief eigen vermogen inmiddels is weggewerkt. Feit is ook dat de in het coalitieakkoord voorgestelde bezuinigingen nu al zijn ingeboekt. Een prestatie van formaat. Helaas blijven keer op keer nieuwe financiële tegenvallers tevoorschijn poppen, tegenvallers die maar niet op lijken te houden, recent nog in de jeugdzorg. De meicirculaire toont aan dat we de oplossing niet van het Rijk hoeven te verwachten. We zullen het zelf moeten oplossen, al blijft lobby bij het Rijk om meer geld belangrijk.

Wat de steeds nieuwe mee- en tegenvallers betreft, de perspectiefnota noemt daarbij vele risico’s, pleit de fractie van de ChristenUnie ervoor om koersvast te zijn. We moeten niet met elke wind mee te waaien maar, zoals afgesproken in het coalitieakkoord, na twee jaar de plannen op waarde te evalueren. Een sluitende begroting blijft uiteraard uitgangspunt. We zetten in op een blijvend financieel herstel. De fractie van de ChristenUnie blijft er daarnaast een voorstander van om (symbolisch) af te tellen naar een moment waarop onze schulden zijn afbetaald en/of ons weerstandsvermogen weer op peil is. Dit als bemoediging richting de inwoners dat aan (symbolisch gesteld) zeven magere jaren ook een zichtbaar einde komt. Deze momenten moeten we vieren.

Hiermee is over de financiële kant wat ons betreft het meeste gezegd en richten we ons op de inhoud. Immers, de perspectiefnota is een koersdocument waarin we de (hoofd)lijnen uitzetten. Eind dit jaar zal zich dat vertalen in cijfers via de (sluitende) begroting 2020. Met de verkiezingen was 2018 een afwijkend jaar: geen perspectiefnota maar een 32 pagina’s dik coalitieakkoord waarin de koers voor de komende jaren is geschetst. Daarom is dit de eerste perspectiefnota van het college. Daarbij valt ons meteen iets op. In 2016 telde de perspectiefnota van het (nieuwe minderheids)college 36 pagina’s. Dit was ook de insteek: kort en krachtig, sturend op wat er al ligt. In 2017 was de perspectiefnota 65 pagina’s. Deze jaren werden ook gekenmerkt door relatief weinig amendementen en moties. Het voorliggende document van maar liefst 128 pagina’s mag wat de fractie van de ChristenUnie betreft sneller ter zake komen. Daarbij willen we wel de complimenten geven dat de indeling van de programma’s, van strategie tot meetbare indicatoren, heel helder is en een goede basis vormt voor monitoring en sturing.

In onze bijdrage volgen we niet de indeling van de programma’s maar de speerpunten van de ChristenUnie: zorg dat iedereen meetelt, investeer in de toekomst van kinderen en komt op voor (godsdienst)vrijheid.

Iedereen telt mee

Iedereen telt mee. Dat geldt in het bijzonder ook voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt (*programma economie en participatie*). Voor de ChristenUnie is **Soweco** de partner om deze doelgroep aan een baan te helpen. De zes gemeentes in de Gemeenschappelijke Regeling willen echter van elkaar af. Rijssen-Holten en Hellendoorn hebben dat al eerder kenbaar gemaakt. Inmiddels lijkt iedereen moe te zijn

van het gedoe in de (en bijna elke) GR. Echter de GR is ook aandeelhouder van de NV die moet uitgroeien tot een (zelfstandige) maatschappelijke onderneming. Als de GR uit elkaar valt wil geen van de individuele gemeentes aandeelhouder worden van de NV. Logisch, want dan zou je een nieuwe GR/'verbonden partij' creëren. Voor de ChristenUnie is dit ook in geen enkel opzicht een optie. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat de NV niet op eigen benen kan staan. Er wordt wel winst gemaakt, maar dit is mede dankzij de inzet van 'gratis' werknemers uit de GR en de omzet komt ook nog voor bijna de helft bij gemeentes vandaan, vooral Almelo. Daarmee lijkt ook de NV uit elkaar te vallen. Het Dagelijks Bestuur geeft aan verder onderzoek te doen naar de toekomstige structuur en organisatie van de sociale werkvoorziening in de regio Almelo. Dit past ook in de lijn die vanaf 2016 al door de gemeentes is ingezet. Net als het Dagelijks Bestuur van Soweco en als het college van Almelo vind de fractie van de ChristenUnie ook dat het belangrijkste is dat baan- en loonzekerheid én goede zorg voor de toekomst gegarandeerd moet zijn. Wij hebben er ook alle vertrouwen in dat de belangen van onze mensen met een arbeidsbeperking voorop worden gesteld bij de ontwikkelingen rond Soweco. In die zin zien wij het onderzoek en de verdere uitwerking door het Dagelijks Bestuur met vertrouwen tegemoet. Het spreekwoord zegt wel dat men geen oude schoenen moet wegwerpen voordat men nieuwe heeft. Gemeentes moeten nog maar zien dat men het beter kan dan Soweco. Zeker zal niet iedereen zonder beschut werk kunnen. We hopen in de 2de helft van 2019 een zorgvuldig afgewogen besluit te kunnen nemen.

Veel medewerkers van Soweco zijn ook werkzaam in het groenbeheer. Als Raad hebben we ervoor gekozen om het groenbeheer niet extern bij Twente Milieu te beleggen, maar om in te zetten op een interne verzelfstandiging van het groenbedrijf. Zowel het inzetten van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (Soweco) als flexibiliteit in de zin van zelf 'even iets kunnen doen' in plaats van voor elk klusje altijd iemand te moeten inhuren waren hiervoor wat de ChristenUnie betreft de belangrijkste argumenten. Na het Raadsbesluit is het stil geworden. De Jaarrekening 2018 spreekt over vertraging van dit traject, maar niet duidelijk is waarom en voor hoe lang. Graag horen wij van het college wat de voortgang en status is.

In de bijstand zitten is niet gemakkelijk. De ChristenUnie wil dat mensen in de bijstand daarom alle kansen krijgen om weer op zoek te gaan naar een baan. We willen drie beleidsprincipes daarbij benadrukken.

(1) Vrijwilligerswerk naast een uitkering moet worden gestimuleerd. De ChristenUnie is trots op het vele werk dat vrijwilligers doen, ziet de waarde van onbetaald werk en wil dit niet belemmeren door regeldruk. Met een uitkering moet je gewoon vrijwilligerswerk kunnen doen, zonder de uitkering te verliezen. Het is wel van belang dat je daarnaast kunt werken aan het vinden van een betaalde baan.

(2) De tegenprestatie in de bijstand draagt zo mogelijk bij aan spoedige re-integratie naar werk. De huidige 'Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Almelo' ziet dit helaas anders (zie Art. 3, Lid 1). De verplichte tegenprestatie houdt in dat bijstandsontvangers in ruil voor hun bijstandsuitkering een maatschappelijk nuttige activiteit moeten verrichten. Wat dat is, hoe lang en hoe veel uur zij dat moeten doen, bepaalt de gemeente (in Almelo 80 uur per kalenderjaar). De gemeente mag daarbij rekening houden met mantelzorg en vrijwilligerswerk, en Almelo doet dit ook (mantelzorgers zijn vrijgesteld, met vrijwilligerswerk wordt rekening gehouden). De tegenprestatie is per definitie (wettelijk gezien) naar vermogen. Wij pleiten voor een tegenprestatie met nut die zo mogelijk bijdraagt aan spoedige re-integratie naar werk. Uiteraard moet een tegenprestatie wel proportioneel zijn. Immers, als de tegenprestatie betekent dat mensen regulier, betaald werk moeten doen voor hun uitkering terwijl anderen voor hetzelfde werk het gewone loon krijgen, dan roept dat vragen op vanuit de mensenrechten. Ook mag een korting van de bijstandsuitkering (bij het niet nakomen van de tegenprestatie) er niet toe leiden dat mensen onder het bestaansminimum zakken.

(3) Alleenstaande ouders in de bijstand krijgen voldoende ondersteuning om hun zorgtaken te combineren met scholing en werk. Onze vraag aan het college is hoe dit in Almelo is geregeld.

Mantelzorgers verdienen sowieso onze aandacht. De huishoudelijke hulp toelage is januari 2018 helaas gestopt wegens gebrek aan middelen, echter wel voortgezet voor de doelgroep die dit het hardste nodig heeft: de mantelzorgers. De raadsbrief van 12 februari jl. stelt dat ongeveer 165 mantelzorgers hiervan gebruik maken (via dienstencheques). Wegens het succes van de regeling en de gestegen uurtarieven voor huishoudelijke ondersteuning werd het budgetplafond van €120.000 rond mei 2019 bereikt. Daarom heeft het college de contracten voor 2019 per 1 mei a.s. beëindigd. Mantelzorgers die vanwege ziekte of

beperking onvoldoende in staat zijn hun huis schoon te houden kunnen een beroep doen op de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Rond het faillissement van SIZT werd in september 2018 gesproken van circa twaalfhonderd mantelzorgers uit Almelo die terecht konden bij De Klup Twente. Dat betekent dus dat 15% van de mantelzorgers €120.000 opstrijkt en 85% niets ontvangt. Dit kan zijn dat dit precies de 15% is die hulp het hardste nodig heeft. Maar het zou ook kunnen zijn dat hier mantelzorgers tussen zitten die de regels beter kennen en/of weten uit te nutten dan anderen? De hele WMO is maatwerk, daar is in het beleid voor gekozen. We moeten met elkaar wel scherp blijven of inwoners die echt hulp nodig hebben niet tussen wal en schip vallen, terwijl mogelijk andere inwoners die de regels goed kennen worden 'gepamperd'. Deze balans lijkt een hele lastige....

We zijn verheugd in de aandacht die het college heeft voor inwoners met schulden. Meerjarig wordt er geld beschikbaar gesteld voor de samenwerking tussen vrijwilligers (SchuldHulpMaatje Almelo) en de professionele schuldhulpverlening (Stadsbank Oost Nederland). De koers is preventief en er is aandacht voor efficiëntie en het tegengaan van fraude rond bewind voering. Dit is positief, net als de plannen voor het onder voorwaarden opkopen van kleine schulden!

Kinderen zijn de toekomst

Het is verheugend te noemen dat het kabinet in januari 2019 afspraken heeft gemaakt over een Afsluitingsregeling (zogenaamde Kinderpardon). Alle kinderen die werden afgewezen op grond van het meewerkcriterium hebben een nieuwe beoordeling gekregen. Ook kinderen die niet eerder een aanvraag deden op grond van het kinderpardon maar wel vijf jaar of langer in Nederland verblijven, kregen de gelegenheid een aanvraag in te dienen op basis van de afsluitingsregeling. Dit heeft ook voor een aantal kinderen uit Almelo tot een positief resultaat geleid! We zijn erkentelijk dat, in antwoord op onze vragen, het college bereid bleek een brief te sturen naar de Staatssecretaris om hiertoe en tot kortere doorlooptijden van asielaanvraag op te roepen. Wellicht heeft het bijgedragen aan het kabinetsbesluit!

Rond de asielprocedures maken wij ons wel sterke zorgen hoe het IND omgaat met jongeren. We herinneren de verbijstering toen in juni 2018 drie jonge Afghanen (administratief werden ze 18 jaar, dus volwassen) met machtsvertoon door de vreemdelingenpolitie werden opgepakt voor uitzetting bij het AZC in Almelo. Een ervan (een christen) is ook uitgezet, de andere twee zijn uiteindelijk ('net als iedereen') in de illegaliteit verdwenen. Traumatische ervaringen waar de gemiddelde Almeloër geen weet van heeft. De Raadsleden hopelijk wel: het gaat om inwoners van onze stad waar onze Raad het hoogste orgaan van is.

(Godsdienst)vrijheid

Christenen zijn wereldwijd de grootste groep vervolgte mensen. Wij vragen aandacht voor de vervolgte christenen, zo is in maart van dit jaar bijvoorbeeld een Iraniër uit Almelo 'vrijwillig' teruggekeerd nadat de IND een negatief advies had gegeven omdat ze niet geloofden dat hij christen was. De politie in Iran gelooft het helaas wel. Hem hangt een rechtszaak boven zijn hoofd vanwege christelijke samenkomsten in zijn tuin (van voor zijn vlucht naar Nederland). In Iran geldt dat het afstand doen van de islam strafbaar is. We weten dat afvalligen en bekeerde christenen daar geëxecuteerd kunnen worden. De gemeente Almelo gaat hier niet over. Maar wij staan er wel bij en kijken ernaar hoe (niet-christenen bij) de IND over het geloof van onze inwoners oordelen en daarmee van achter een bureau feitelijk over leven of dood van onze inwoners beslissen. We kunnen in ieder geval niet zeggen dat we het niet geweten hebben.

Ook mensenhandel baart ons zorgen. Daarom hebben we hier in februari 2018 schriftelijke vragen over gesteld en is het bestrijden van mensenhandel en uitbuiting opgenomen in het coalitieprogramma. Het gaat dan om het bestrijden van illegale en gedwongen prostitutie en de veilige opvang van slachtoffers. En ook het bestrijden van loverboyspraktijken, ook digitaal. We betreuren het dat we dit in het *Programma Veiligheid* niet expliciet terugvinden.

De komende jaren zullen meer kerkgebouwen hun functie verliezen. Ze komen leeg te staan of kampen met achterstallig onderhoud. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat dat er lokaal zicht is op het aantal kerken en de staat ervan. Vooral ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed. Kerken zijn als religieus erfgoed vaak beeldbepalend en drager van onze culturele identiteit. De rijksoverheid stelt geld beschikbaar voor het ontwikkelen van een kerkenvisie. Het uitvoeren van een kerkenvisie sluit aan op de uitgangspunten van onze gemeentelijke erfgoednota. We begrijpen dat het college hiermee aan de slag is. Er is wel een collegebesluit nodig voor het aanvragen van genoemde uitkering van het rijk voor het kunnen uitvoeren van de visie. We dienen hiertoe een **motie** in.

Erfgoed heeft sowieso onze aandacht. We verwijzen graag naar de schriftelijke vragen van 20 mei jl. betreffende het Indiëterrein. Over enkele tientallen meters is erfgoed gesloopt waar dat volgens het (door de ontwikkelaar zelf opgestelde) bestemmingsplan expliciet niet mocht. Dergelijk gemarchandeer tussen gemeente en ontwikkelaar staat in geen verhouding tot een burger die zijn schuurtje –bijvoorbeeld– 10 cm te hoog maakt en met handhaving door diezelfde gemeente van doen krijgt.

Tenslotte

De fractie van de ChristenUnie heeft het college op 5 maart 2018 vragen gesteld omtrent de buslijn 95 (voorheen lijn 80) door de Aalderinkshoek. Hierop is 20 maart 2018 geantwoord dat Keolis een onderzoeksvoorstel zal doen. Op 9 april 2019 hebben we schriftelijke wederom naar de voortgang gevraagd. We zijn benieuwd naar de status.

Behalve het Openbaar Vervoer stimuleren wij ook graag het fietsgebruik. De **F35 is essentieel** daarbij. Nieuwe regels van de overheid (BBV) maken dat investeringen in de openbare ruimte (waaronder fietspaden) voortaan verplicht geactiveerd moeten worden. Samen met de Provincie die het grootste deel toch al betaalt menen wij dat het realiseren van de F35 haalbaar is. We dienen daartoe een **motie** in.

Bij de begrotingsbehandeling van 1 november jl. heeft de ChristenUnie een motie ingediend rond Blijverslening, die unaniem is aangenomen. Ook is onze motie 'Preventie via vrijwilligerscoach' (n.a.v. motiemarkt/vrouwen coachen meiden) aangenomen. Voor beide moties zijn we benieuwd naar de status.

Als laatste observeren en benoemen we dat, in tegenstelling tot het minderheidscollege 2016-2018, waarbij raad en college er gezamenlijk de schouders onder zetten, er in deze periode veel wantrouwen lijkt te zijn tussen een deel van de oppositie en het college. Met soms grote woorden wordt de confrontatie gezocht met een 'harteloos college', vooral in de pers die op zijn beurt de raad beschrijft als een kleuterklas. De stad zit niet te wachten op geruzie en schiet hier ook niets mee op, net zo min als het smaldeel van de raad veel opschiet met het uiten van frustraties over alternatief beleid. De 'goede oude tijd' bestaat niet. We leven nu en laten we daarbij respect hebben voor elkaars standpunten, vooral ook voor minderheidsstandpunten. Dat is immers de kern van onze democratie, waardoor we kunnen beslissen bij meerderheid en de minderheid zich hier ook in kan voegen. De ChristenUnie fractie hoopt van harte dat er tussen raad, college en maatschappelijke partners een nieuwe samenwerking en rolverdeling ontstaat die waarborgt dat het perspectief voor alle inwoners verbetert en dat er in ieder geval voor de kwetsbare inwoners van Almelo sprake is van sociale stijging. De ChristenUnie fractie wenst raad, college en ambtelijke organisatie daarbij Gods zegen toe.

Fractie ChristenUnie
Wouter Teeuw & Jeanet Buikema